

**HRVATSKO
ŠUMARSKO DRUŠTVO**
CROATIAN FORESTRY SOCIETY
ZAGREB, Trg Mažuranića 11
Telefon: 01 4828359; Fax 01 4828477
E-mail: hsd@sumari.hr
IBAN: HR36 23600001101232768
OIB: 11405440075

UR.BROJ: 131
Zagreb, 24. travnja 2020.

PREDMET: Naknada za općekorisne funkcije šuma

Poštovani,

obraćamo Vam se sa zabrinutošću vezanom za najavu smanjenja ili ukidanja tzv. parafiskalnog nameta koji se odnosi na općekorisne funkcije šuma. U medijima se u posljednje vrijeme najčešće spominje 10 najvećih nameta, među kojima je i naknada za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ), čitaj sve povoljne utjecaje šuma na okoliš. S takvim mišljenjem nešumarske javnosti hrvatsko šumarstvo živi već tri desetljeća, a intenzivnije posljednjih 15 godina. Institut naknade za općekorisne funkcije šuma ustanovljen je Zakonom o šumama u prosincu 1990. godine, tada sa stopom u iznosu 0,07 posto od ukupnoga godišnjeg primitka i prihoda svih fizičkih i pravnih osoba. Takvo stanje trajalo je do 2006. godine kada su zakonskim izmjenama od ove obveze izuzete fizičke osobe. Ustavni sud je svojom odlukom osporio ustavnost ove izmjene te je ona vraćena fizičkim osobama 2012. godine. U međuvremenu novim zakonskim izmjenama 2010. godine visina naknade je smanjena na 0,0525 posto ukupnog prihoda, a 2012. godine na 0,0265 posto. Posljednji Zakon o šumama iz 2018. godine ustanovio je prag za obvezu plaćanja i to godišnji prihod ili primitak veći od 3 milijuna kuna uz zadržanu stopu od 0,0265 posto. Time je oko 180 tisuća ili 90 posto dotadašnjih obveznika s manje od 3 milijuna kuna godišnjih prihoda izuzeto iz plaćanja naknade. U biti, samo su veliki poduzetnici ostali obveznici ove naknade čime oni daju doprinos široj zajednici, ali i kompenziraju negativnosti, koje mora se priznati, veliki sustavi stvaraju svojim djelovanjem u prometu, industriji i okolišu. Na tako umanjeni iznos najveći dio naknade prenamijenjen je za razminiranje i vatrogasnu operativu, a time jako malo sredstava ostaje za redovito gospodarenje šumama na kršu gdje je najvažnija zadaća protupožarna preventiva. Svim dosadašnjim zakonskim promjenama iznos prikupljene naknade za općekorisne funkcije šuma je prepolovljen. Ne treba smetnuti s uma da se s tim sredstvima financira neprofitabilno šumarstvo na kršu gdje ne postoje visoke, tržištu zanimljive šume. Dobrim dijelom sredstava dosta godina financiralo se razminiranje šuma i šumskih zemljišta, a posljednjih godina znatna sredstva se izdvajaju za vatrogastvo, što je sve pohvalno i potrebno.

Šumarstvo na kršu do 1990. godine, tj. do uvođenja naknade za općekorisne funkcije šuma, financirale su lokalne zajednice. Ovu naknadu šumarska struka pokušala je ozakoniti još početkom 1970-ih godina, ali to se nije ostvarilo što je produžilo probleme u gospodarenju šumama na kršu. Zahvaljujući financiranju krških šuma, nakon uvođenja OKFŠ-a, danas je stanje u njima povoljnije, a korist od toga ima čitava zajednica (stanovništvo, turizam, vodoprivreda, poljoprivreda) jer te šume ispunjavaju svoje višestruko vrijednije općekorisne od gospodarskih funkcija. Navest ćemo samo osnovne općekorisne funkcije iako ih je u Zakonu o šumama navedeno puno više. U današnjem svjetlu možda najvažnija uloga šume je utjecaj na klimu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena te vezano uz to stvaranje kisika, ponor ugljika i pročišćavanje atmosfere. Posljedice nakon brojnih požara, pogotovo u krškom području, ostavljaju desetljetne nepovoljne učinke na okoliš s florom i faunom, ali i na život stanovništva. Nakon samo jednoga većeg požara, od ugodnog življenja u turističkom području, ljudima se počinju slijevati u dvorišta bujice kamenja, granja i ostalih naplavina, zamućuju se vode, propadaju nasadi i slično. U tome je sadržana funkcija šume na zaštiti tla, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava, ali i utjecaj na vodni režim i

kvalitetu voda kao i utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju.

Osim toga državnom šumarstvu, kojeg predstavlja trgovačko društvo Hrvatske šume d. o. o. i koje brine o gospodarenju oko 2 milijuna hektara državnih šuma od čega je polovica na kršu, godinama se ne omogućava cjelovito tržišno poslovanje regulacijom prodajnih cijena domaćoj drvnoj industriji tako da je kvalitetna drvena sirovina iz državnih šuma i u doba najveće konjunktore prodavana po nižim cijenama nego što su bile i u najbližem manjem razvijenom susjedstvu, a pogotovo u razvijenijim europskim državama. U konačnici cijenu toga plaćaju šume i njihova obnova. Smanjenjem ili ukidanjem naknade za općekorisne funkcije šume to bi bilo još jače izraženo u nepovoljnom smislu.

Sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma najvećim dijelom se koriste u području Republike Hrvatske s razvijenim turizmom koji je doprinio ekonomskom razvoju toga kraja i povećanju standarda lokalnog stanovništva. Ukidanjem OKFŠ-a teret gospodarenja neprofitabilnim krškim šumama pao bi na lokalnu zajednicu ili na profitabilne kontinentalne šume Republike Hrvatske. S obzirom da su šume najviše rasprostranjene u dijelovima države koje su danas u biti i najmanje razvijene, nepošteno i nemoralno bilo bi da siromašniji dijelovi države financiraju šume u bogatijem području, posebice kad je poznato da danas krajevi pod šumom jako malo valoriziraju vrijednost svojih šumskih resursa što se odnosi na Slavoniju, Banovinu, Kordun, Gorski kotar i Liku. Sve to još u svjetlu brojnih ugroza koje prijete gospodarski najvrjednijim vrstama drveća tako da je i njihova obnova otežana i skupa, a dijelom negdje i upitna. Naravno da to utječe i na gospodarenje u cilju opskrbe hrvatske drvne industrije potrebnom sirovinom na kojoj se bazira zapošljavanje nekoliko desetaka tisuća radnika.

Svjesni smo današnje nepovoljne ekonomske situacije uvjetovane korona krizom, ali uvjereni smo da ne treba učiniti brzopleti potez daljnjim smanjenjem ili pogotovo ukidanjem naknade za općekorisne funkcije šuma u cilju kratkoročne koristi koja dugoročno donosi puno više štete. Kao što nam je pandemija Covida-19 pokazala koliko je čovječanstvo labilan sustav istu takvu osjetljivost šumskih ekosustava uzrokovali su, općom globalizacijom pristigle brojne bolesti i štetnici, za koje naše zavičajne šumske vrste nemaju prirodnog imuniteta. Recentni zagrebački potres dobra nam je pouka u tome. Tek nakon njega je vidljivo koliko je potrebno unaprijed promišljati i držati se propisa u gradnji koji će kad-tad pokazati svoju svrsishodnost te sačuvati ljudske živote i smanjiti štetu svake vrste. Tako i danas treba voditi brigu o šumama jer su one ionako posuđene od naših potomaka.

Šume su naš najveći saveznik u borbi protiv sve očitijih klimatskih promjena, no to će biti samo ako ih držimo u optimumu za što su potrebna i znatna financijska sredstva. Lani je Republika Njemačka tvrtkama koje gospodare šumama za ublažavanje posljedica klimatskih promjena donirala 500 milijuna eura.

Razmislite da li je naknada za općekorisne šume parafiskalni namet ili općekorisni doprinos društvu u cjelini. Mi mislimo da u tom pitanju nema dileme i da zajednica preko gospodarstva treba dati svoj doprinos očuvanju šuma koje su ustavom Republike Hrvatske proglašene općim dobrom. Nije potrebno dovesti se u situaciji da se za spas i obnovu šuma trebaju organizirati humanitarne donacije kad postoji tri desetljeća zakonski i funkcionalno uređen sustav naknada koji pomaže u brizi o opstojnosti i razvoju šuma u Lijepoj našoj što nam s ljubomorom priznaju i u brojnim europskim državama. Šume su pomagale i pri tom stradavale u brojnim kriznim situacijama, a neka ovaj put ne bude tako, neka sada mi pomognemo njima.

S poštovanjem,

Predsjednik Hrvatskoga šumarskog društva

Oliver Vlanić
Oliver Vlanić, dipl. ing. šum.